МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

20.03.2025 № 474

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 03 квітня 2025 року за № 519/43925

Про затвердження Положення про асистента дитини з особливими освітніми потребами в закладі дошкільної освіти

{Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 553 від 08.04.2025}

Відповідно до абзацу четвертого частини третьої статті 19 Закону України «Про дошкільну освіту», пункту 8 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630, з метою забезпечення прав дітей з особливими освітніми потребами **НАКАЗУЮ:**

1. Затвердити Положення про асистента дитини з особливими освітніми потребами в закладі дошкільної освіти, що додається.

2. У заголовку, пункті 1 наказу Міністерства освіти і науки України від 17 листопада 2021 року № 1236 «Про затвердження Умов допуску асистента учня (дитини) до освітнього процесу для виконання його функцій та вимог до нього», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 21 січня 2022 року за № 73/37409, слова «**учня (дитини)**», «учня (дитини)» замінити словами «**учня**», «учня» відповідно.

{Абзац перший пункту 2 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 553 від 08.04.2025}

{Підпункт 1 пункту 2 виключено на підставі Наказу Міністерства освіти і науки № 553 від 08.04.2025}

3. Внести до Умов допуску асистента учня (дитини) до освітнього процесу для виконання його функцій та вимог до нього, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 17 листопада 2021 року № 1236, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 21 січня 2022 року за № 73/37409, такі зміни:

{Абзац перший підпункту 1 пункту 2 в редакції Наказу Міністерства освіти і науки № 553 від 08.04.2025}

у заголовку слова «**учня (дитини)**» замінити словом «**учня**»;

{Пункту 3 доповнено абзацом другим згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 553 від 08.04.2025}

у пункті 1 слова «дошкільної та» виключити;

у пункті 2 слова ««Про дошкільну освіту»,» виключити;

абзац другий підпункту 1 пункту 4 викласти в такій редакції:

{Абзац п'ятий пункту 3 в редакції Наказу Міністерства освіти і науки № 553 від 08.04.2025}

«Підготовка соціальних робітників, які надають соціальну послугу супроводу під час інклюзивного навчання, організовується та/або проводиться обласними, Київським міським центрами соціальних служб, громадськими об'єднаннями, міжнародними, благодійними та іншими неурядовими організаціями, що мають досвід надання соціальної послуги супроводу під час інклюзивного навчання, та підтверджується документом про проходження такої підготовки;»;

{Абзац пункту 3 в редакції Наказу Міністерства освіти і науки № 553 від 08.04.2025}

упункті 5:

{Абзац пункту 3 в редакції Наказу Міністерства освіти і науки № 553 від 08.04.2025}

в абзаці сьомому слово «навчання;» замінити словом «навчання.»;

абзац восьмий виключити;

{Абзац дев'ятий пункту 3 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 553 від 08.04.2025}

у тексті слова «учня (дитини)» замінити словом «учня».

{Абзац десятий пункту 3 в редакції Наказу Міністерства освіти і науки № 553 від 08.04.2025}

4. Директорату дошкільної та інклюзивної освіти (Лотоцька Алевтина) забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України у встановленому законодавством порядку.

5. Департаменту забезпечення документообігу, контролю та інформаційних технологій (Єрко Інна) в установленому порядку зробити відмітку у справах архіву.

6. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

7. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Міністр	**Оксен ЛІСОВИЙ**

ПОГОДЖЕНО:

Міністр соціальної політики України	Оксана ЖОЛНОВИЧ
Голова Державної регуляторної служби України	Олексій КУЧЕР
Уповноважений Верховної Ради України з прав людини	Дмитро ЛУБІНЕЦЬ
Генеральний секретар Громадської спілки «Всеукраїнське громадське об’єднання «Національна асамблея людей з інвалідністю України»	Вікторія НАЗАРЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
освіти і науки України
20 березня 2025 року № 474

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
03 квітня 2025 року
за № 519/43925

Положення
про асистента дитини з особливими освітніми потребами в закладі дошкільної освіти

І. Загальні положення

1. Це Положення визначає принципи діяльності, основні функції (обов'язки) асистента дитини з особливими освітніми потребами, порядок та умови його допуску до освітнього процесу, вимоги до нього, а також основні правила перебування асистента дитини з особливими освітніми потребами в закладі дошкільної освіти та його участі в освітньому процесі.

Дія цього Положення поширюється також на дошкільні підрозділи юридичних осіб та фізичних осіб — підприємців, які провадять освітню діяльність у сфері дошкільної освіти.

{Абзац другий пункту 1 розділу І із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 553 від 08.04.2025}

Норми цього Положення, що стосуються керівника (директора) закладу дошкільної освіти, поширюються також на керівників дошкільних підрозділів інших юридичних осіб, а також на фізичних осіб — підприємців або осіб, найнятих фізичними особами — підприємцями для виконання обов'язків керівника.

{Абзац третій пункту 1 розділу І із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 553 від 08.04.2025}

2. У цьому Положенні терміни вживаються у значеннях, наведених у Законах України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про охорону дитинства», «Про соціальні послуги» та інших нормативно-правових актах у сфері освіти.

3. Норми цього Положення щодо батьків стосуються також інших законних представників дитини з особливими освітніми потребами.

4. Асистентом дитини з особливими освітніми потребами може бути один із батьків такої дитини, соціальний робітник або уповноважена батьками / одним із батьків особа.

ІІ. Принципи діяльності та основні функції (обов’язки) асистента дитини з особливими освітніми потребами

1. Основними принципами діяльності асистента дитини з особливими освітніми потребами є:

1) діяльність в інтересах дитини з особливими освітніми потребами;

2) повага до гідності дитини з особливими освітніми потребами та урахування її індивідуальних особливостей розвитку;

3) взаємодія з працівниками закладу дошкільної освіти та батьками дитини з особливими освітніми потребами в межах своїх повноважень;

4) недопущення дискримінації та порушення прав дитини з особливими освітніми потребами;

5) недопущення будь-яких форм фізичного та психологічного насильства, приниження честі та гідності, дискримінації за будь-якою ознакою;

6) повага до гідності, прав, свобод і законних інтересів усіх учасників освітнього процесу;

7) конфіденційність та дотримання етичних норм.

2. Основними функціями (обов’язками) асистента дитини з особливими освітніми потребами є:

1) забезпечення участі дитини з особливими освітніми потребами в освітньому процесі шляхом надання підтримки та допомоги в пересуванні, орієнтуванні у просторі, самообслуговуванні, комунікації, харчуванні, організації денного відпочинку (сну), а також виконання інших обов’язків, встановлених договором про участь асистента дитини з особливими освітніми потребами в освітньому процесі в закладі дошкільної освіти (далі — договір про участь асистента дитини з особливими освітніми потребами в освітньому процесі);

2) спостереження за станом здоров’я дитини з особливими освітніми потребами та надання за потреби допомоги медичному працівнику під час проведення необхідних процедур.

У разі погіршення або будь-яких змін у стані здоров’я дитини з особливими освітніми потребами асистент дитини з особливими освітніми потребами своєчасно інформує керівника (директора) закладу дошкільної освіти, медичного працівника закладу дошкільної освіти (у разі наявності) або іншу, визначену керівником (директором) закладу дошкільної освіти, особу та одного з батьків;

3) надання дитині з особливими освітніми потребами допомоги під час ігрової діяльності, інших видів діяльності під час освітнього процесу;

4) забезпечення безпеки дитини з особливими освітніми потребами під час освітнього процесу;

5) своєчасне інформування керівника (директора) закладу дошкільної освіти або іншої, визначеної ним, особи про потреби такої дитини, зокрема про потребу в придбанні необхідного обладнання, тощо;

6) участь у роботі команди психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами;

7) невідкладне інформування керівника (директора) закладу дошкільної освіти про факти булінгу (цькування), свідком якого він був особисто або інформацію про які отримав від інших осіб, вживання невідкладних заходів для припинення цькування;

8) дотримання правил внутрішнього розпорядку закладу дошкільної освіти, законодавства у сферах громадського здоров'я, цивільного захисту, пожежної безпеки, принципу конфіденційності стосовно стану здоров'я та іншої особистої інформації про учасників освітнього процесу.

{Підпункт 8 пункту 2 розділу II із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 553 від 08.04.2025}

III. Порядок та умови допуску асистента дитини з особливими освітніми потребами до освітнього процесу та вимоги до нього

1. Умовами допуску асистента дитини з особливими освітніми потребами до освітнього процесу є:

1) письмова заява у довільній формі одного з батьків дитини щодо допуску асистента дитини з особливими освітніми потребами до освітнього процесу (далі — заява);

{Підпункт 1 пункту 1 розділу III із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 553 від 08.04.2025}

2) підписання між керівником (директором) закладу дошкільної освіти та асистентом дитини з особливими освітніми потребами договору про участь асистента дитини з особливими освітніми потребами в освітньому процесі.

У випадку, якщо асистентом дитини з особливими освітніми потребами є соціальний робітник, який надає соціальну послугу супроводу під час інклюзивного навчання, до заяви та договору про участь асистента дитини з особливими освітніми потребами в освітньому процесі додаються копії:

договору про надання соціальної послуги супроводу під час інклюзивного навчання між надавачем соціальних послуг та одним з батьків отримувача соціальної послуги (далі — договір про надання соціальної послуги супроводу під час інклюзивного навчання), який укладається на основі Типового договору про надання соціальних послуг, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 23 грудня 2020 року № 847, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 19 лютого 2021 року за № 214/35836;

{Абзац третій підпункту 2 пункту 1 розділу III із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 553 від 08.04.2025}

індивідуального плану надання соціальної послуги супроводу під час інклюзивного навчання;

3) наказ керівника (директора) закладу дошкільної освіти щодо допуску асистента дитини з особливими освітніми потребами до освітнього процесу;

4) наявність в закладі дошкільної освіти висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини, виданого інклюзивно-ресурсним центром, де зазначена потреба в асистенті дитини з особливими освітніми потребами (супроводі під час інклюзивного навчання);

5) проходження асистентом дитини з особливими освітніми потребами спеціальної підготовки обсягом не менше 15 годин, яка має включати інформацію щодо дотримання правил охорони праці та безпеки життєдіяльності в закладі дошкільної освіти, надання першої домедичної допомоги, ознайомлення з правами та обов'язками учасників освітнього процесу в закладі дошкільної освіти, що підтверджено документом про проходження підготовки (підвищення кваліфікації).

Спеціальна підготовка соціальних робітників, які надають соціальну послугу супроводу під час інклюзивного навчання, організовується та/або проводиться обласними, Київським міським центрами соціальних служб, громадськими об'єднаннями, міжнародними, благодійними та іншими неурядовими організаціями, що мають досвід надання соціальної послуги супроводу під час інклюзивного навчання, та підтверджується документом про проходження такої підготовки.

{Абзац другий підпункту 5 пункту 1 розділу III із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 553 від 08.04.2025}

Спеціальна підготовка батьків дитини, уповноважених ними осіб, які є асистентами дітей з особливими освітніми потребами, проводиться суб'єктами надання освітніх послуг з підвищення кваліфікації за програмою, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України, та підтверджується документом про проходження такої спеціальної підготовки.

Батьки дитини та уповноважені ними особи, які є асистентами дітей з особливими освітніми потребами та які не пройшли спеціальну підготовку, за рішенням керівника (директора) закладу дошкільної освіти допускаються до освітнього процесу після підписання договору про участь асистента дитини з особливими освітніми потребами в освітньому процесі, обов'язковою умовою якого є зобов'язання проходження ними спеціальної підготовки протягом 3 місяців з моменту підписання цього договору. У випадку невиконання цієї умови доступ асистента дитини з особливими освітніми потребами до освітнього процесу буде призупинено до дня надання документа про проходження спеціальної підготовки;

{Абзац четвертий підпункту 5 пункту 1 розділу III в редакції Наказу Міністерства освіти і науки № 553 від 08.04.2025}

6) проходження асистентом дитини з особливими освітніми потребами профілактичного медичного огляду.

2. Контроль за виконанням умов допуску асистента дитини з особливими освітніми потребами до освітнього процесу для виконання його функцій та вимог до нього покладається на керівника (директора) закладу дошкільної освіти, який:

1) не допускає асистента дитини з особливими освітніми потребами до освітнього процесу у випадку не проходження ним профілактичного медичного огляду відповідно до законодавства, порушення вимог щодо безпечного освітнього середовища, зокрема перебування у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або інших станах, що загрожують безпеці та здоров'ю учасників освітнього процесу;

2) інформує батьків дитини з особливими освітніми потребами (у випадку, якщо асистентом дитини з особливими освітніми потребами є уповноважена ними особа або соціальний робітник) про порушення асистентом дитини з особливими освітніми потребами обов'язків, визначених договором про участь асистента дитини з особливими освітніми потребами в освітньому процесі; про порушення вимог щодо безпечного освітнього середовища, зокрема перебування асистента дитини з особливими освітніми потребами у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або інших станах, що загрожують безпеці та здоров'ю учасників освітнього процесу;

3) отримує від асистента дитини з особливими освітніми потребами інформацію про неможливість забезпечення ним соціальних та соціально-побутових потреб вихованця / надання соціальної послуги супроводу під час інклюзивного навчання або його відсутність у закладі дошкільної освіти;

4) отримує від одного з батьків інформацію про фізичне і психічне здоров'я дитини з особливими освітніми потребами, що може вплинути на забезпечення соціальних та соціально-побутових потреб здобувача освіти;

5) отримує від одного з батьків інформацію про відсутність вихованця у закладі дошкільної освіти;

6) отримує від одного з батьків дитини не менше ніж за 5 робочих днів інформацію про зміну уповноваженої ним особи, розірвання договору про надання соціальної послуги супроводу під час інклюзивного навчання, зміну надавачем соціальної послуги супроводу під час інклюзивного навчання особи соціального робітника (крім випадків хвороби соціального робітника).

{Підпункт 6 пункту 2 розділу III із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 553 від 08.04.2025}

3. З метою належної організації освітнього процесу для дитини з особливими освітніми потребами один з її батьків має:

1) забезпечити наявність асистента дитини з особливими освітніми потребами відповідно до висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини, виданого інклюзивно-ресурсним центром;

2) попереджати не менше ніж за 5 робочих днів заклад дошкільної освіти про зміну уповноваженої ним особи;

{Підпункт 2 пункту 3 розділу III із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 553 від 08.04.2025}

3) інформувати про розірвання договору про надання соціальної послуги супроводу під час інклюзивного навчання;

4) своєчасно інформувати про фізичне і психічне здоров'я вихованця, невідвідування ним закладу дошкільної освіти, зміну режиму дня, що може вплинути на забезпечення соціальних та соціально-побутових потреб дитини.

IV. Основні правила перебування асистента дитини з особливими освітніми потребами в закладі дошкільної освіти та його участі в освітньому процесі

1. Під час перебування в закладі дошкільної освіти асистент дитини з особливими освітніми потребами дотримується установчих документів і правил внутрішнього розпорядку закладу дошкільної освіти, а також визначених законодавством правил, умов і заходів, спрямованих на забезпечення безпечного, здорового та інклюзивного або спеціального освітнього середовища.

2. Асистент дитини з особливими освітніми потребами комунікує з працівниками закладу дошкільної освіти в межах їхнього робочого часу та у спосіб, визначений внутрішніми документами закладу дошкільної освіти та/або узгоджений з такими працівниками.

3. Асистент дитини з особливими освітніми потребами організовує свою діяльність відповідно до договору про участь асистента дитини з особливими освітніми потребами в освітньому процесі з урахуванням індивідуальної програми розвитку дитини та не перешкоджає педагогічним працівникам у здійсненні їхньої діяльності.

4. Асистент дитини з особливими освітніми потребами має право звертатися до керівника (директора) закладу дошкільної освіти у разі порушення його прав, передбачених, цим Положенням та іншими внутрішніми документами закладу дошкільної освіти.

{Пункт 4 розділу IV із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 553 від 08.04.2025}

5. Відповідно до вимог законодавства асистент дитини з особливими освітніми потребами проходить щорічний профілактичний медичний огляд.

6. Асистент дитини з особливими освітніми потребами бере участь у роботі команди психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами.

7. Асистент дитини дотримується принципів діяльності та основних функцій (обов'язків), визначених цим Положенням.

Про затвердження Положення про асистента дитини з особливими освітніми потребами в закладі дошкільної освіти
Наказ; МОН України від 20.03.2025 № 474
Редакція від **09.05.2025**, підстава — z0554-25
Постійна адреса:
https://zakon.rada.gov.ua/go/z0519-25

Законодавство України
станом на 21.10.2025
чинний
z0519-25

Публікації документа

- **Офіційний вісник України** від 09.05.2025 — 2025 р., № 37, стаття 2490, код акта 131583/2025